

2017-08-11

Diarienummer: Ä 2017-845

Utrikesdepartementet (UD)

Remiss av EU-rättsakt COM(2017)256: Förslag till förordning om en Digital Portal

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket har en särskild roll att förenkla för företag. Det ska vara enkelt att starta och driva företag i Sverige. De lagar och regler som omger företagande ska vara ändamålsenliga och tillämpas på ett sätt som minskar krångel och håller nere företagens kostnader.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Tillväxtverkets ställningstaganden

Tillväxtverket ställer sig övergripande positivt till EU-kommissionens förslag om införande av en gemensam digital ingång. Förslaget är överlag rimligt och i linje med Kommissionens sedan länge uttalade strategi för att utveckla den inre marknaden med hjälp av digitala lösningar.

Texten i de inledande avsnitten i förslaget och den föreslagna förordningen innehåller några oklarheter vilka tas upp mer i detalj i ett avsnitt längre ner i remissvaret. Det är exempelvis oklart hur långt kravet på ett andra EU-språk går, om en medborgare från ett annat EU land även ska ha rätt att lämna in uppgifter i exempelvis en svensk e-tjänst på ett annat EU språk. Det är även oklart hur lösningar för överföring av data och bevis ska utvecklas på ett sammanhållet sätt för olika domäner så att inte onödig redundans uppstår. De krav som ställs på nationella portaler (exempelvis verksamt.se) vad gäller integration av funktioner för den föreslagna hjälptjänstsökaren, statistik och hantering av länkar är också otydligt beskrivna i förslaget.

När det gäller projektets genomförande och ambitionsnivå vill Tillväxtverket påtala att det stora antalet inblandade aktörer och system gör projektet komplext och riskfyllt, vilket kan leda till förseningar och/eller sänkt ambition. Detta i kombination med en accelererande teknisk utveckling som i allt snabbare takt driver medborgarnas förväntningar och beteenden kan leda till att den gemensamma digitala ingången inte lever upp till användarnas behov över tid. Det blir därför av stor vikt att förordningen och genomförandeprojektet utformas så att det finns tillräcklig flexibilitet att arbeta med kompletterande eller helt annorlunda lösningar utifrån det som kan bli användarnas preferens (över tid). Exempelvis kan kraftfullare "stödsystem" i form av sökfunktioner,

kognitiva assistenter, automatisk översättning och röststyrning komma att utvecklas parallellt där användaren kan få samma eller bättre hjälp än den portalen kan erbjuda. Kommissionens projekt bör därför utformas med detta i åtanke.

Generellt bör de lösningar som utformas också byggas med öppen data och öppna system som bärande idé, allt för att göra det möjligt för andra, inklusive privata aktörer, att återanvända exempelvis länkar för att bygga ännu bättre lösningar. Genom en federerad hantering av exempelvis länkar med hjälp av maskinell integration minskar behovet av manuell redaktionell uppdatering av länkarna. Den centrala portalen bör därför som ett minimum framtidssäkras genom att den tar höjd för den här typen av lösningar.

Förordningen (liksom många andra EU-förordningar) ställer krav på icke-diskriminering. För att garantera detta och användarens säkerhet så kan den utländska användaren behöva auktoriseras med person- eller samordningsnummer i e-tjänsterna. Detta får i så fall återverkningar på flera underliggande svenska verksamhetssystem. Exakt vad det skulle kunna innebära behöver utredas.

Kommissionens metodik är att efter att förordningen antagits besluta mer detaljerade beskrivningar av olika funktioner, lösningar, etc. i så kallade genomförandeakter och tekniska specifikationer. Kommissionen har i underlagen uttalat att ambitionen är att den första versionen av den gemensamma digitala ingången ska lanseras två år efter det att förordningen antagits. Tillväxtverket ser därför att det kommer att krävas betydande insatser från svensk sida parallellt med förhandlingarna om förordningen för att i de olika domäner som är aktuella ta fram underlag för Sveriges position. Även om genomförandeakter och tekniska specifikationer beslutas efter att förordningen antagits behöver denna process startas så snart som möjligt. Tillväxtverkets erfarenhet från tidigare EU-projekt (SPOCS, eSENS, EIDAS) är att vi ofta kommit in sent i processen när projektplaner och organisation redan beslutats, vilket lett till ett mindre inflytande än om vi deltagit redan under planeringsskedet med olika typer av kompetens. Hur Sverige organiserar det svenska deltagandet blir av stor vikt för våra möjligheter att påverka samt göra den utveckling och anpassningar som kommer att krävas på nationell nivå.

Tillväxtverket har genom arbetet med verksamt.se (där tjänstedirektivets och yrkeskvalifikationsdirektivets elektroniska kontaktpunkter ingår) stor erfarenhet av EU projekt, tjänstedesign och användardriven utveckling. Tillväxtverket bistår därför gärna Regeringskansliet på de sätt vi kan komma till nytta i förberedelserna av en eventuell implementering av den föreslagna förordningen samt under ett genomförande.

Kommentarer och synpunkter på de olika avsnitten i förslaget

Nedan följer en genomgång med mer detaljerade synpunkter och kommentarer på de inledande avsnitten i förslaget samt förordningstexten

Hjälp- och problemlösningstjänster

Begreppen "hjälp- och problemlösningstjänster" är ottydligt definierade, ibland verkar de

omfatta exempelvis en hel portal (exempelvis Verksamt.se) och ibland finns beskrivningar där de verkar omfatta en enskild e-tjänst, exempelvis registrering av företag.

Språk

Av skrivningarna i förslaget framgår att det är upp till varje land att valfritt välja vilket annat EU-språk förutom det eller de nationella språken som ska användas på de nationella websidorna och e-tjänsterna. Beroende på vilket andrahandspråk som dominerar i olika länder blir andra länders språkval mer eller mindre begränsande för länder där andra andrahandspråk dominerar. För svensk del gäller engelska som primärt andrahandspråk, varför det blir begränsade för svenskar om andra medlemsstater väljer exempelvis franska, spanska, tyska. Frågan är svår, men viktig eftersom den kraftigt kan begränsa möjligheterna till elektronisk kommunikation och rörlighet. För svensk del är det naturligtvis att föredra att engelska väljs i så många MS som möjligt.

Punkt (27, 28) Förordningen omfattar engångsprincipen

Tillväxtverket noterar att förordningen omfattar "the-once-only principle" och att man i konsekvensanalysen förutsätter samordning med de projekt som är under utformning för att utveckla lösningar för denna princip. Det här är avancerade lösningar där det ofta saknas hela eller delar av den infrastruktur som krävs på nationell nivå.

För att undvika dubbelarbete är det därför viktigt att Sverige så fort som möjligt aktivt påbörjar aktiviteter för att koordinera de olika insatserna.

Punkt (29,30,31) Nytt system för utbyte av bevis som är separat från befintliga eller andra planerade system med liknande funktionalitet för utbyte av data/bevis

Kommissionen skriver:

"Ett sådant system bör finnas tillgängligt utöver andra system som omfattar mekanismer för samarbete mellan myndigheter, exempelvis. IMI eller [e-tjänstekortet], och bör inte påverka andra system, som det system som föreskrivs i artikel 4 i förordning (EG) nr 987/2009, det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2014/2433, sammankopplingen av nationella register, sammankopplingen av centrala register, handelsregister och företagsregister enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/101/EG34 och av insolvensregister enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/84835."

Art 12

Här föreslås ett nytt system för utbyte av bevis men i underlagen finns ingen analys av hur olika register hänger ihop. Att bygga en ny lösning skulle kunna orsaka onödigt redundans inom en eller flera domäner. Tillväxtverket ser därför att det krävs ett relativt omfattande arbete inledningsvis för att beskriva det tänkta systemet samt utreda eventuella beroenden till andra befintliga eller planerade system i de olika domänerna.

Punkt 30.

Kommissionen skriver:

”De behöriga myndigheter som ansvarar för de onlineförfaranden som avses i punkt 1 ska, på uttrycklig förfrågan från användaren, genom det tekniska systemet begära bevis direkt från behöriga myndigheter som utfärdar bevis i andra medlemsstater.”

Genom denna skrivning fastställs en process i lagtexten. Det är användaren som gör en förfrågan och därmed via det tekniska systemet begär ett bevis hos sin hemmamyndighet som sedan förmedlar detta till det andra landets myndighet. Principiellt kan det vara olyckligt att i en lagtext använda formuleringar som låser ett flöde i en viss process. Dels kan det finnas olika lagstiftning i olika länder som påverkar hur en process behöver utformas, dels kan lagstiftningen komma att ändras och därmed göra det möjligt att ändra och eller förenkla processer.

Art 8

Kommissionen skriver:

20. ”Om den förklaring som avses i punkt 1 redan finns tillgänglig för nationella användare kan den återanvändas i enlighet med denna förordning, förutsatt att den i tillämpliga fall innehåller information avseende situationen för icke-nationella användare.”

21. ”De behöriga myndigheterna ska tillhandahålla den förklaring som avses i punkt 1 på minst ett ytterligare officiellt EU-språk förutom det nationella språket eller, i förekommande fall, de nationella språken.”

Det förefaller otydligt vad som avses med ”punkt 1”. gäller den endast 19 (r), eller gäller den övriga punkter också?

Art 11

24 (ff). Det är inte tydligt om detta även gäller att det ska gå att lämna in uppgifter på ett annat EU-språk, exempelvis skriva en verksamhetsbeskrivning på engelska i en svensk e-tjänst.

Art 15

41. ”Kommissionen får anta genomförandeakter om fastställande av den detaljerade organisationen, strukturen och märkningen för all information, alla förfaranden samt alla hjälp- och problemlösningstjänster, så att det gemensamma användargränssnittet kan fungera korrekt. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det förfarande som avses i artikel 35.2.”

Det är otydligt om denna märkning gäller endast för den centrala EU-portalerna eller det även gäller för nationella portaler, e-tjänster m.m.?

Art 22

Kommissionen skriver:

64. ”De behöriga myndigheterna och kommissionen ska inkludera en länk till detta

verktyg på alla webbsidor som ingår i ingången. De behöriga myndigheterna ska samarbeta med kommissionen och integrera ett sådant verktyg på de webbsidor som de ansvarar för.

66. "Med avvikelse från vad som sägs i punkt 2 behöver de behöriga myndigheterna inte integrera det verktyg för användaråterkoppling som avses i punkt 1 på sina webbsidor som har länkar till ingången om det på dessa webbsidor, i syfte att övervaka tjänstekvaliteten, finns en mekanism för användaråterkoppling med funktioner som liknar dem i det verktyg som avses i punkt 1. De behöriga myndigheterna ska samla in den användaråterkoppling som mottagits genom återkopplingsverktyget och dela den med kommissionen och med de nationella samordnarna i de andra medlemsstaterna."

Punkt 66 kan ge upphov till frågeställningar om vad "liknar dem i det verktyg som avses i punkt 1" innebär. Dessutom kan Kommissionens verktyg utvecklas över tid och därmed avvika alltmer från nationella verktyg för återkoppling från användare. Det förefaller därför rimligt att detta tydliggörs alternativt att kravet tas bort helt.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Magnus Lundsten har varit föredragande. I handläggningen har också Anna Hallenbom, enhetschef Johan Winther och avdelningschef Anna Johansson deltagit.

Gunilla Nordlöf

Magnus Lundsten